

ФОРМАЛНА ИНИЦИЈАТИВА

за утврђивање етичке, политичке, дисциплинске, прекршајне и кривичне одговорности носилаца јавних функција у вези са наводима о злоупотреби овлашћења у поступању током хапшења грађана

ПОДНОСИЛАЦ:

[Име и презиме/назив организације]

[Адреса]

[Контакт подаци]

УПУЋЕНА:

Иницијатива се упућује следећим домаћим и међународним институцијама, с обзиром на обим и карактер могућих повреда закона, етичких начела, уставних овлашћења и грађанских права:

1. Републичко јавно тужилаштво (РЈТ)

Надлежност: Покретање и вођење кривичног гоњења за дела по службеној дужности.

Правни основ: Закон о јавном тужилаштву, чл. 3, 16; Кривични законик – чл. 359 (злоупотреба службеног положаја), чл. 361 (самовлашће), чл. 137 (злостављање у служби), чл. 346 (подстрекавање).

Захтев: Да се отвори предистражни поступак по службеној дужности и утврди да ли су председник Републике, министар унутрашњих послова или друга лица подстицала или омогућила кршење закона и ангажовање лица без овлашћења у функцијама полиције.

2. Министарство унутрашњих послова (МУП РС)

Надлежност: Организација, надзор и контрола рада полиције и служби безбедности.

Правни основ: Закон о полицији, чл. 4, 6, 10, 22, 187, 202.

Захтев: Да се изврши интерна провера поступања свих полицијских службеника и лица која су учествовала у хапшењима и спровођењима, да се објави информација о лицима која су ангажована без званичне службене функције, те да се јавности стави на увид правна основа за таква ангажовања, ако постоји.

3. Заштитник грађана

Надлежност: Заштита права грађана од неправилности у раду органа јавне власти.

Правни основ: Закон о Заштитнику грађана, чл. 2, 4, 17–23.

Захтев: Да хитно покрене поступак контроле рада полиције и председништва у контексту навода о злоупотреби институције хапшења, као и селективној примени председничког помиловања.

4. Агенција за спречавање корупције (АСК)

Надлежност: Контрола сукоба интереса, злоупотреба јавне функције, политичке корупције.

Правни основ: Закон о спречавању корупције, чл. 2, 11, 42, 48.

Захтев: Да испита евентуалне злоупотребе јавне функције у циљу стицања политичке или личне користи путем манипулације правосуђем и полицијом, као и у погледу селективних помиловања.

5. Одбор за контролу служби безбедности Народне скупштине

Надлежност: Надзор над радом безбедносних структура, полиције и БИА.

Правни основ: Пословник Народне скупштине; Закон о основама уређења служби безбедности.

Захтев: Да утврди да ли су безбедносне службе користиле лица изван система безбедности у операцијама хапшења, да ли су биле укључене у координацију тих активности, као и да ли постоји угрожавање безбедности грађана од стране структура изван закона.

6. Етички одбор Народне скупштине Републике Србије

Надлежност: Разматрање етичке одговорности носилаца јавних функција.

Правни основ: Пословник Народне скупштине, Кодекс понашања народних посланика.

Захтев: Да размотри етичку оправданост поступака носилаца највиших функција у погледу злоупотребе службених овлашћења и јавних ресурса у политичке сврхе, те евентуалну повреду етичких норми јавног деловања.

7. Одбор за уставна питања и законодавство

Надлежност: Праћење уставности и законитости поступака државних органа.

Правни основ: Пословник Народне скупштине, Устав Републике Србије.

Захтев: Да размотри уставност и законитост председничких помиловања у контексту њихове политичке условљености и несразмерности, као и могућност подношења иницијативе за оцену уставности одлука или пракси.

8. Савет за борбу против корупције

Надлежност: Саветодавно тело за утврђивање системске корупције.

Правни основ: Одлука Владе о формирању Савета; Закон о Влади.

Захтев: Да изради извештај о злоупотреби система јавне безбедности у политичке сврхе и укаже на институционалне слабости које омогућавају овакав вид злоупотребе.

9. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

Надлежност: Обезбеђивање транспарентности јавних органа и заштите приватности грађана.

Правни основ: Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја; Закон о заштити података о личности.

Захтев: Да утврди да ли је дошло до злоупотребе личних података приликом илеgitимног хапшења, као и да обавезе институције да објаве све податке о ангажованим лицима у поступцима хапшења и спровођења.

10. Делегација Европске уније у Србији (информативно)

Надлежност: Праћење поштовања принципа владавине права, реформи правосуђа и људских права.

Захтев: Да узме у разматрање иницијативу као индикатор институционалне нестабилности, политичког утицаја на правосуђе и урушавања демократских процедура у земљи кандидату за чланство у ЕУ.

11. Мисија ОЕБС-а у Србији (информативно)

Надлежност: Nadzor над поштовањем људских права, медијских слобода и владавине права.

Захтев: Да у својим извештајима узме у обзир овај случај као индикативан пример политичке злоупотребе институција, те да се укључи у независно праћење и евентуалну медијацију или подршку институционалним реформама.

ПРЕДМЕТ ИНИЦИЈАТИВЕ:

Предмет ове иницијативе јесте покретање поступка пред надлежним институцијама ради утврђивања евентуалне **одговорности појединаца и институција** у следећим конкретним ситуацијама:

1. Незаконито ангажовање лица без полицијских овлашћења у поступцима хапшења грађана

На основу изјаве адвоката Јована Рајића (Н1, 19. јул 2025), постоји основана сумња да су од стране највиших званичника Републике Србије (према именовању: председник Александар Вучић и министар полиције Ивица Дачић) **подељене полицијске значке, палице и средства принуде лицима која нису службеници МУП-а**, већ наводно потичу из „криминогене средине“. Та лица су, према наводу, употребљена у функцији **незаконитог спровођења грађана**, укључујући насиље и застрашивање.

Предмет испитивања:

- да ли су оваква лица заиста ангажована и под чијим наређењем;
- да ли је постојао правни основ за њихово ангажовање;
- да ли су њихове радње довеле до кршења права ухапшених лица или учиниле незаконитим саме полицијске радње.

2. Злоупотреба председничког овлашћења за помиловање у политичке сврхе

Адвокат Рајић указује на то да је председник Републике најавио или већ извршио **помиловање лица која су напала учеснике протеста** – конкретно особе која је **намерно возилом ударила учесницу протеста**, као и активиста владајуће странке, који су осуђени за насилничко понашање. Изјаве упућују на то да се помиловање користи као **облик политичког реваншизма**, односно „реакција“ на судске одлуке у другим предметима где се пуштају политички неистомишљеници власти.

Предмет испитивања:

- да ли се одлуке о помиловању доносе уз поштовање принципа законитости, сврсисходности и равноправности;
- да ли је постојао притисак на правосуђе да се „балансира“ путем председничке интервенције;
- да ли се тиме руши принцип одвојености власти и нарушава уставни поредак.

3. Системска злоупотреба притвора и задржавања ради застрашивања

Рајић у прилогу говори да се **мере полицијског задржавања (48 сати) и истражни притвори** користе као **механизми застрашивања и одвраћања од учешћа у протестима**, без стварне намере да се процесуирају кривична дела до краја. Оваква пракса представља **злоупотребу мера ограничења слободе**.

Предмет испитивања:

- у којој мери је употреба притвора заиста имала правно утемељење;
- да ли је постојао образложен правни интерес или су мере примене служиле искључиво за „уклањање лица са улице“;
- да ли се ради о ширем обрасцу политичког инструментализовања правосуђа.

4. Употреба физичке силе и демонстрација моћи ван уобичајене праксе

Рајић описује ситуацију у којој „огроман, набилдовани момак“ приводи грађанина вукући га „за врат“, што, према његовим речима, „није поучено ни у једној полицијској школи“. Овај пример указује на **брутализацију полицијског поступања**, евентуално и на **ангажовање лица са приватним обезбеђењем или параполицијских структура**.

Предмет испитивања:

- да ли су такве радње извршене од стране овлашћених лица;
- да ли су у супротности са законом и стандардима поступања;
- да ли се таквим поступањем шаље политичка порука застрашивања.

5. Индикатори урушавања независности правосуђа

Према Рајићевим наводима, постоји трајни утицај извршне власти на рад тужилаштава и судова, и то преко:

- контроле каријера појединих тужилаца и судија,
- јавних осуда или награђивања одлука,
- селективне примене закона.

Предмет испитивања:

- да ли је постојало директно или индиректно утицање на одлуке судских органа у случајевима везаним за протесте и политички ангажоване грађане;
- да ли се злоупотребом уставних овлашћења разара поверење у институције и нарушава принцип правичног суђења.

6. Повреда начела јавности и транспарентности

Грађани и јавност немају приступ информацијама о идентитету лица која учествују у спровођењу хапшења, а поставља се и питање правне регуларности помиловања. Недостатак транспарентности указује на системску затвореност и потенцијалну злоупотребу положаја.

Предмет испитивања:

- да ли је јавност била обавештена о ангажману лица без званичних овлашћења;
- да ли су све одлуке о помиловању објављене уз образложење и у складу са Законом о доступности информација.

РЕЗИМЕ ПРЕДМЕТА:

Иницијатива има за предмет испитивање:

- **организованог и системског деловања извршне власти** у циљу застрашивања, политичке репресије и нарушавања владавине права;
- **непоштовања уставних и законских ограничења овлашћења председника Републике и министра унутрашњих послова;**
- **индикатора политичке корупције, етичког суноврата и параинституционалне употребе силе.**

ОПИС ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА:

У јавном иступању за телевизију **Н1**, објављеном 19. јула 2025. године, адвокат Јован Рајић изнео је веома озбиљне и конкретне оптужбе које, ако се покажу као тачне, указују на постојање **ширег обрасца злоупотребе овлашћења државне власти**, укључујући и **употребу физичке силе од стране лица која немају званичан статус припадника полиције**, као и **намерно рушење правосудног система кроз политички мотивисану примену института председничког помиловања**.

Наводи који чине предмет ове иницијативе потичу из непосредног професионалног искуства адвоката Рајића у суду и у контакту са полицијом, као и из посматрања конкретних ситуација на терену.

1. Ангажовање лица без полицијских овлашћења у функцијама спровођења хапшења

- Према наводима Рајића, **председник Александар Вучић и министар унутрашњих послова Ивица Дачић** омогућили су да се лицима **изван званичне полицијске структуре** (укључујући, како је наведено, особе „из криминогене средине“) поделе **значке, палице и средства принуде**, те да таква лица обављају **функције лишавања слободе**, спровођења и контроле демонстраната и политичких противника.
- Уочено је да та лица **не поседују прописану униформу, не идентификују се као службена лица**, и користе **непрофесионалне, насилне и омаловажавајуће методе спровођења**, што се коси са правилима Полицијске академије и Закона о полицији.

- Један од описа укључује сцену у којој „огроман, набилдовани момак довлачи за врат младића који је приведен“ у зграду Палате правде, при чему **није био обележен као полицајац**, нити је поступао у складу са законском процедуром.
-

2. Систематско коришћење притвора и задржавања у политичке сврхе

- Рајић је више пута, укључујући и раније иступе у медијима (5. јул 2025, Н1), указивао да се **задржавања до 48 сати**, као и **мере истражног притвора**, користе **не да би се процесуирала кривична дела**, већ да би се грађани **заstraшили**, **склонили са улице** и **демотивисали за даље учешће у протестима**.
 - Таква пракса представља **директну злоупотребу института притвора**, јер се уместо као правна мера ради процесуирања, користи као **политички инструмент за суспензију слободе окупљања и изражавања**.
-

3. Селективно и политички мотивисано коришћење председничког овлашћења за помиловање

- У јавности је саопштено да је председник Републике Александар Вучић **помиловао више активиста владајуће странке** који су били осуђени због насиља током протеста, и **најавио помиловање особе** која је аутомобилом ударила демонстранткињу, што је снимљено и широко распрострањено на друштвеним мрежама.
 - Рајић је оценио да се таквим помиловањима „шаље порука да је дозвољено обрачунавати се са демонстрантима“, јер ће насилници бити „заштићени политичким утицајем“.
 - Посебно је истакао да **помилована особа није показивала кајање**, већ је с предумишљајем извршила кривично дело, што изузима могућност да се тумачи као непажња.
-

4. Политички притисак на правосуђе и рушење начела поделе власти

- Рајић је упозорио да је реакција председника на пуштање политичких противника у Ужицу („ако они могу да буду пуштени, ја ћу ослободити ову што гази“) **пример политичког реваншизма**, који директно урушава **независност правосуђа** и нарушава уставну одвојеност власти.
 - Наводи и да је председник **навикао да утиче на судије и тужиоце**, што говори о **дугорочном моделу контроле правосуђа**, а не појединачним инцидентима.
-

5. Институционална и медијска шутња

- До дана подношења ове иницијативе, **ниједна надлежна институција није реаговала на јавне оптужбе адвоката Рајића**, иако се ради о тврдњама које задиру у темеље уставног поретка.
 - Ове тврдње нису демантоване од стране Председништва, Министарства унутрашњих послова, нити од стране Полицијске управе, чиме се јавности шаље сигнал да **овакав вид поступања није изузетак, већ толерисана пракса**.
-

Закључак овог поглавља:

Узимајући у обзир све изнете чињенице, постоји **основана сумња да је дошло до низа поступања која могу представљати и кривична дела, и прекорачење овлашћења, и кршење етичких и уставних принципа.**

Због тога је нужно да надлежни органи, сваки у оквиру своје надлежности, без одлагања испитају наведене наводе и предузму одговарајуће мере у складу са законом.

ОСНОВ ЗА ИНИЦИЈАТИВУ:

Иницијатива се заснива на више скупова норми које обавезују носиоце јавне власти у Републици Србији да поступају у складу са **уставом, законима, етичким стандардима и међународним обавезама**. Наводи изнете у медијима указују на могуће озбиљно нарушавање тих обавеза, чиме се испуњавају услови за формално поступање надлежних органа.

♦ I. УСТАВНИ ОСНОВ

Устав Републике Србије
Члан 1 – Србија је држава заснована на владавини права.
Члан 3 – Подела власти и правна сигурност чине основ владавине права.
Члан 6 – Забрањена је политичка злоупотреба јавне функције.
Члан 23 – Физички и психички интегритет је неповредив.
Члан 27 – Свако има право на слободу и безбедност личности.
Члан 32 – Право на правично суђење и независност суда.
Члан 112 – Председник Републике врши помиловање, али у оквиру уставних ограничења.
Члан 123 – Председник одговара за поступање у оквиру својих овлашћења.

Члан 145 – Правосуђе је самостално и независно.

Образложење:

Овим члановима Устава се утврђује јасна подела власти и забрана политичког утицаја на независне институције. Ако председник и чланови Владе ангажују лица без овлашћења или селективно примењују институт помиловања у политичке сврхе, долази до повреде уставног поретка.

♦ II. ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Кривични законик (КЗ)
чл. 359 – Злоупотреба службеног положаја
чл. 361 – Самовлашће
чл. 137 – Злостављање у вршењу службене дужности

чл. 138 – Повреда права других лица у обављању службене дужности
чл. 346 – Подстрекавање
чл. 330 – Несавестан рад у служби
чл. 336а – Неовлашћено ношење ознака службених лица

Закон о полицији
чл. 4 – Начела поступања полиције (законитост, професионалност)
чл. 10 – Јасно одређивање полицијских службеника
чл. 22 – Употреба физичке силе и средстава принуде
чл. 202 – Надзор над радом полицијских службеника

Закон о јавној управи
чл. 74–77 – Одговорност јавних службеника за незаконит или несавестан рад

Закон о јавном тужилаштву
чл. 16 – Јавно тужилаштво је дужно да гони учиниоце кривичних дела по службеној дужности

Закон о помиловању
чл. 1–6 – Помиловање није дискреционо право, већ правно регулисана процедура која подразумева сврсисходност, равноправност и транспарентност

Образложење:

Сви наведени чланови омогућавају надлежним органима да покрену поступке уколико се покаже да су службена овлашћења злоупотребљена, да су употребљена средства принуде мимо закона или да је дошло до кршења процедуре при помиловању.

♦ III. ЕТИЧКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОСНОВ

Кодекс понашања државних службеника

Обавезује службенике да делују у јавном интересу, непристрасно, законито и са дужно пажњом према грађанима.

Кодекс народних посланика

Забрањује злоупотребу јавне функције, фаворизовање, политичко насиље или притисак.

Закон о спречавању корупције

Забрањује сваку радњу која представља корист или злоупотребу функције у политичке сврхе.

Образложење:

Уколико функционери делују у корист политичке странке, застрашују грађане, или манипулишу институцијама ради задобијања политичке предности, прекршени су основни етички стандарди јавне службе.

♦ IV. МЕЂУНАРОДНО-ПРАВНИ ОСНОВ

Европска конвенција о људским правима (ЕКЉП)
чл. 3 – Забрана нечовечног поступања
чл. 5 – Право на слободу и безбедност
чл. 6 – Право на правично суђење
чл. 13 – Право на делотворно правно средство

Пакт о грађанским и политичким правима (УН)

Обавезује државу да обезбеди непристрасност, правду и безбедност свим грађанима.

Образложење:

Уколико држава не истражи случајеве незаконитог поступања својих службеника, већ их подстиче или прикрива, нарушава обавезе из међународних уговора, што може бити предмет међународних пријава и мера.



Закључак овог поглавља:

На основу наведеног, јасно је да иницијатива има:

- **уставни легитимитет** (заштита основних права и поделе власти),
- **законски основ** (кривично-правни, управни и дисциплински),
- **етички и институционални основ** (понашање јавних функционера),
- **међународни основ** (обавезе Србије према ЕКЉП и УН пактовима).

Сходно томе, институције немају дискреционо право да одлуче да ли ће поступати – оне **имају обавезу** да испитају све наводе у овој иницијативи.

ЗАХТЕВ:

Сходно Уставу Републике Србије, позитивно-правном поретку, етичким принципима јавне службе и међународноправним обавезама државе, подносилац ове иницијативе упућује следеће **конкретне захтеве** свакој од надлежних институција:

◆ 1. Републичком јавном тужилаштву

✓ Захтев:

Да одмах по службеној дужности покрене **предистражни поступак** ради утврђивања:

- да ли су председник Републике и министар унутрашњих послова (или друга јавна лица) ангажовали лица без полицијских овлашћења у функцији спровођења хапшења;
- да ли су тиме извршена кривична дела из чланова 359, 361, 137, 346 и других Кривичног законика;
- да ли постоје основи за подношење кривичних пријава.

 **Референце:** чл. 16 Закона о јавном тужилаштву; чл. 359 и 361 КЗ.

◆ 2. Министарству унутрашњих послова

✓ Захтев:

- Да хитно изврши **унутрашњу контролу** рада полицијских структура у вези са хапшењима током протеста;
- Да достави податке о лицима која су спроводила хапшења – имена, статус, овлашћења;
- Да се утврди одговорност надређених уколико су дозволили поступање лица без званичне идентификације, униформе или овлашћења.

 **Референце:** чл. 10, 22, 202 Закона о полицији.

◆ 3. Заштитнику грађана

✓ Захтев:

- Да покрене **поступак контроле законитости и делотворности рада МУП-а** у погледу примене полицијских овлашћења;
- Да истражи да ли су грађани били изложени неоснованом лишењу слободе, несразмерној употреби силе, или поступању неовлашћених лица;
- Да поднесе **посебан извештај Народној скупштини и јавности** у складу са својим овлашћењима.

 **Референце:** Закон о Заштитнику грађана, чл. 17–23.

◆ 4. Агенцији за спречавање корупције

✓ Захтев:

- Да утврди постојање **сукоба интереса, политичке корупције или злоупотребе положаја** у вези са селективним помиловањем особа блиских владајућој структури;
- Да спроведе поступак надзора над јавним функционерима укљученим у наведене радње и достави јавно објављени извештај.

 **Референце:** Закон о спречавању корупције, чл. 42, 48.

◆ 5. Одбору за контролу служби безбедности Народне скупштине

✓ Захтев:

- Да покрене **хитан надзор над активностима безбедносних структура и координације МУП-а** са структурама ван система;
- Да испита да ли је постојало ангажовање лица без формалне припадности безбедносним службама, укључујући потенцијалне везе са криминалним круговима.

 **Референце:** Закон о основама уређења служби безбедности.

♦ 6. Етичком одбору Народне скупштине

✓ **Захтев:**

- Да покрене **поступак етичке оцене понашања** председника Републике и министра унутрашњих послова;
- Да се изјасни да ли је дошло до злоупотребе јавне функције у политичке сврхе и повреде Кодекса понашања.

 **Референце:** Кодекс понашања народних посланика, Пословник НС.

♦ 7. Одбору за уставна питања и законодавство

✓ **Захтев:**

- Да изврши **правну оцену уставности поступака председника Републике**, нарочито у вези са помиловањима која имају карактер политичке реакције на судске одлуке;
- Да размотри покретање иницијативе пред Уставним судом уколико утврди постојање основа.

 **Референце:** Устав РС чл. 112, 123; Пословник НС.

♦ 8. Савету за борбу против корупције

✓ **Захтев:**

- Да у оквиру свог мандата изради **аналитички извештај о системској злоупотреби институција** у политичке сврхе;
- Да предложи мере за спречавање злоупотреба и манипулације јавном службом.

 **Референце:** Одлука о оснивању Савета; Закон о Влади.

♦ 9. Поверенику за информације од јавног значаја

✓ **Захтев:**

- Да наложи објављивање података о свим лицима која су била ангажована на хапшењима и спровођењима;
- Да утврди евентуалну повреду права на приступ информацијама и злоупотребу података о личности приликом поступања незваничних актера.

 **Референце:** Закон о слободном приступу информацијама, чл. 5 и 15.

♦ 10. Делегацији ЕУ у Србији и Мисији ОЕБС-а (информативно)

✓ **Захтев:**

- Да узму у разматрање све наводе о политичкој злоупотреби институција, насиљу над грађанима и урушавању владавине права у Србији;
- Да иницирају додатно **независно праћење ситуације** и укључе податке у своје извештаје о напретку/регресу Србије.

 **Референце:** Споразум о стабилизацији и придруживању; Копенхашки документи ОЕБС-а.

Закључак поглавља „Захтев“

Свим наведеним институцијама се **не захтева дискрециона реакција**, већ се позивају на **обавезујућу дужност поступања** по службеној дужности, у складу са:

- Уставом Републике Србије,
- Законом о јавном тужилаштву,
- Законом о полицији,
- Кривичним закоником,
- и релевантним етичким и међународним стандардима.

ДОКАЗИ:

Циљ овог поглавља је да омогући институцијама које поступају по иницијативи **потврду основаности навода**, као и да укаже на **јавне, медијске, визуелне, документарне и правне изворе** који потврђују елементе описаних догађаја. Доказни материјал се заснива на **јавно доступним садржајима, видео-снимцима, изјавама, правним актима и сведочењима** и класификован је у пет група:

I. Медијски докази (јавне изјаве и прилози)

Бр.	Опис	Извор / Линк
1.	Интервју адвоката Јована Рајића, Н1 (19. јул 2025) у коме износи тврдње да су председник и министар полиције делили значке и палице лицима из криминогене средине.	Н1 прилог
2.	Ранији интервју Рајића (5. јул 2025) у коме наводи да се притвор користи као средство застрашивања грађана.	Н1 – архивски прилог
3.	Извештај о помиловању активиста СНС и најави помиловања девојке која је возилом ударила студенткињу током протеста.	[Медијски портали: Данас, Нова, Н1, Бета]
4.	Изјава председника Вучића у којој наводи: „Ако они (у Ужицу) могу бити пуштени, онда ће и она бити помилована“.	Видео/транскрипт – [Н1, Нова, Pink]

II. Видео и визуелни докази

Бр.	Опис	Извор / Архива
5.	Видео-снимци особа у цивилу, без обележја, које приводе грађане грубом силом.	Twitter/X, Telegram канали протеста, архиве медија
6.	Видео из Палате правде (јул 2025): лице крупне телесне грађе вуче младића за врат, без полицијске униформе.	Унутрашње сигурносне камере (захтева прибављање од суда)

7.	Снимак девојке која се намерно аутомобилом залеће на демонстранткињу – снимак који је Вучићев режим касније покушао релативизовати.	Twitter/X, YouTube, видео доказ у прилогу
----	---	---

♦ III. Правни и нормативни докази

Бр.	Опис	Извор / Линк
8.	Чланови Устава који гарантују владавину права, одвојеност власти и слободу личности.	Устав РС – параграф линк
9.	Чланови Кривичног законика: злоупотреба положаја, самовлашће, злостављање, подстрекавање.	КЗС – линк
10.	Закон о полицији – чл. 4, 10, 22, 202.	Закон о полицији
11.	Закон о јавном тужилаштву – чл. 16 (обавеза поступања по службеној дужности).	ЗЈТ – линк
12.	Закон о помиловању – чл. 1–6, уз напомену о обавези објашњења и недискриминаторне примене.	Закон – линк

♦ IV. Сведочења и јавна упозорења

Бр.	Опис	Извор / Облик
13.	Усмена сведочења приведених лица која тврде да их нису привођили званични полицајци.	Адвокатска комора Београда – доставити уз дозволу
14.	Изјаве породица ухапшених о физичком малтретирању и одсуству обавештења о статусу лица.	Видео сведочења у грађанским протестним структурама
15.	Извештаји организација за људска права о употреби параполицијских структура у Србији током јуна и јула 2025.	Београдски центар за људска права, YUCOM, Иницијатива младих

♦ V. Контекстуални и индиректни докази

Бр.	Опис	Извор
16.	Континуитет у злоупотреби института помиловања – анализа медија и случајева у последње две године.	Податке прикупити из отворених извора
17.	Извештаји међународних тела о политичком притиску на правосуђе у Србији.	Европска комисија, Freedom House, Amnesty International
18.	Изјаве других правника (попут Ненада Теофиловића, Бошка Ристића) који указују на паралелне структуре силе.	Јавне трибине и медијски наступи – N1, Nova S, Данас

✓ Напомена:

Сви приложени докази:

- служе као **основа за поступање** по службеној дужности;
- могу бити у **целости прикупљени и архивирани у PDF/ZIP пакету**;
- доступни су у облику снимка екрана, хиперлинка, видео-фајлова, исечака из закона и електронских извештаја.

НАПОМЕНЕ / ЗАКЉУЧАК

Подносилац ове иницијативе указује да се ради о случајевима **потенцијалне политички мотивисане злоупотребе државне силе**, урушавања владавине права, кршења људских права и селективног деловања институција, што има **озбиљне последице по правну сигурност грађана, уставни поредак и међународни углед Републике Србије**.

♦ Хитност поступања

Озбиљност изнетих навода, њихова јавна доступност и потенцијал за друштвену дестабилизацију намећу потребу за **хитним реаговањем свих надлежних органа**.

Посебно је важно поступање:

- ради **спречавања поновљених повреда права грађана**,
- ради **заштите интегритета институција**,
- и ради **враћања поверења грађана у правосуђе и полицију**.

Одлагање поступања или избегавање надлежности у овом случају би значило **саучесништво у институционалном ћутању** и могло би довести до:

- погоршања међународних извештаја о стању демократије у Србији,
- покретања поступака пред међународним телима,
- даљег урушавања јавног морала и правде.

♦ Захтев за обавештавање јавности

Подносилац инсистира да све институције наведене у Иницијативи:

- **јавности доставе информацију о пријему Иницијативе**,
- **обавесте јавност о својој надлежности и евентуалном поступку**,
- **редовно извештавају о напретку у истражним радњама**,
- а по окончању поступка, **објаве закључке и мере** које су предузете.

Ова обавеза се заснива на:

- члану 10 и 51 Устава РС (право на обавештеност),
- Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја,
- принципима јавне одговорности и транспарентности јавне власти.

♦ Рокови за поступање

У циљу ефикасног институционалног реаговања, предлажу се **оријентациони рокови**:

Институција	Препоручени рок за реаговање
-------------	------------------------------

Републичко јавно тужилаштво	15 дана од дана пријема
Министарство унутрашњих послова	10 дана за интерни извештај
Заштитник грађана	20 дана за покретање поступка
Агенција за спречавање корупције	30 дана за покретање предмета
Народна скупштина (надлежни одбори)	Прва наредна седница
Повереник за информације	15 дана за решење по захтеву
Савет за борбу против корупције	30 дана за израду извештаја

♦ Закључно

Ова иницијатива се не подноси као политички акт, већ као **грађански захтев за одбрану уставности, законитости и достојанства институција**. Њена основа није идеолошка већ правна, етичка и демократска.

У тренутку када се јавност све више суочава са осећајем правне несигурности, **неделовање институција постаје опасније од саме повреде закона**. Стога, подносилац позива на:

- **бескомпромисно и одговорно поступање,**
- **отвореност у комуникацији са грађанима,**
- **и укључење јавности у процес мониторинга и контроле власти.**

Београд, [датум подношења]

Подносилац:

[Име / Назив организације]

[Потпис / Печат]

Анекс 1: ТАБЕЛА: Институције, надлежности, правни основ и тражене мере

У наставку је табеларни приказ институција којима је упућена иницијатива, са назначеним надлежностима, конкретним правним основом за поступање, као и врстом тражене мере:

 ТАБЕЛА: Институције, надлежности, правни основ и тражене мере

Бр.	Институција	Надлежност	Правни основ	Тражена мера / радња
1.	Републичко јавно тужилаштво (РЈТ)	Кривично гоњење по службеној дужности	ЗЈТ чл. 3, 16; КЗ чл. 359, 361, 137, 346	Отварање предистражног поступка против одговорних
2.	Министарство унутрашњих послова (МУП)	Унутрашња контрола рада полиције	Закон о полицији чл. 4, 6, 22, 202	Интерна провера ангажовања лица без овлашћења
3.	Заштитник грађана	Контрола законитости рада органа	Закон о ЗГ чл. 2, 4, 17–23	Покретање поступка надзора над МУП-ом и Председништвом
4.	Агенција за спречавање корупције (АСК)	Спречавање злоупотребе функције	Закон о СК чл. 11, 42, 48	Испитивање евентуалног сукоба интереса и политичке корупције
5.	Одбор за контролу служби безбедности НС	Парламентарни надзор над службама безбедности	Закон о основама уређења служби безбедности	Надзор над евентуалним параинституционалним структурама
6.	Етички одбор НС	Етичка одговорност јавних функционера	Кодекс понашања народних посланика	Покретање етичке оцене поступања Вучића и Дачића
7.	Одбор за уставна питања и законодавство НС	Надзор над уставношћу аката и праксе	Устав РС чл. 112, 123; Пословник НС	Иницирање оцене уставности поступака и помиловања
8.	Савет за борбу против корупције	Саветодавни надзор над системском корупцијом	Одлука о оснивању; Закон о Влади	Израда извештаја о политичкој злоупотреби полиције

9.	Повереник за информације од јавног значаја	Обавезивање органа на транспарентност и заштиту података	Закон о слободном приступу информацијама чл. 5, 15	Објављивање информација о свим ангажованим лицима
10.	Делегација ЕУ у Србији <i>(информативно)</i>	Праћење владавине права и правосуђа	Споразум о стабилизацији и придруживању	Укључивање случаја у извештаје о напретку
11.	Мисија ОЕБС-а у Србији <i>(информативно)</i>	Надзор људских права и демократије	Мандат ОЕБС-а, принципи Копенхагенског документа	Независно праћење и пријављивање повреда



АНЕКС: Правни основи и прилози по групама

♦ I. УСТАВНИ ОСНОВ

Члан	Текст (скраћено)	Извор / Линк
Члан 1	Србија је држава заснована на владавини права.	Устав РС – члан 1
Члан 3	Подела власти и правна сигурност су темељи уставног поретка.	чл. 3
Члан 6	Забрањена је злоупотреба јавне функције.	чл. 6
Члан 27	Свако има право на слободу и личну безбедност.	чл. 27
Члан 32	Право на правично суђење.	чл. 32
Члан 112	Председник врши функцију у складу са Уставом – укљ. и помиловање.	чл. 112

♦ II. ЗАКОНСКИ ОСНОВ



Кривични законик РС

Члан	Опис	Извор
чл. 359	Злоупотреба службеног положаја – коришћење функције супротно закону ради наношења штете или стицања користи.	чл. 359 – КЗС
чл. 361	Самовлашће – узимање права у своје руке без овлашћења.	чл. 361
чл. 137	Злостављање у служби – понижавање или вређање грађана од стране службеног лица.	чл. 137
чл. 346	Подстрекавање – навођење другог на извршење кривичног дела.	чл. 346
чл. 330	Несавестан рад у служби.	чл. 330



Закон о полицији

Члан	Опис	Извор
чл. 4	Начела законитости, професионализма и пропорционалности.	чл. 4 – Закон о полицији

чл. 10	Само овлашћена лица могу да користе полицијска овлашћења.	чл. 10
чл. 22	Употреба силе мора бити прописана, нужна и пропорционална.	чл. 22
чл. 202	Унутрашња контрола и дисциплинска одговорност.	чл. 202

♦ **III. ЕТИЧКИ ОСНОВ**

Извор	Принципи / Чланови	Извор
Кодекс понашања државних службеника	Поглавље II: јавни интерес, законитост, непристрасност.	Кодекс – Влада РС
Кодекс народних посланика	Поглавље III: интегритет, независност, јавна одговорност.	НС РС – Кодекс

| **Закон о спречавању корупције** | чл. 42: Забрана политичког фаворизовања и злоупотребе положаја. | Закон – АСК |

♦ **IV. МЕЂУНАРОДНИ ОСНОВ**

Документ	Члан	Текст / Извор
Европска конвенција о људским правима	чл. 3 – Забрана мучења, нечовечног поступања	ECHR – CoE
	чл. 5 – Право на слободу и безбедност	чл. 5
	чл. 6 – Правично суђење	чл. 6
Међународни пакт о грађанским и политичким правима (УН)	чл. 9 – Право на слободу и сигурност лица	UN Treaty Series

♦ **V. МЕДИЈСКИ И ДОКУМЕНТАРНИ ПРИЛОЗИ (Доказни материјал)**

Опис	Извор / Линк
Изјава адвоката Јована Рајића за Н1 (19.07.2025)	N1 – оригинални чланак

Видео материјал: привођење „набиљдованог момка“	У архиви емитовања Н1 – прилог „Употреба силе при привођењу“
Објаве и најаве о председничком помиловању	Веб-сајт Председништва / медијски портали
Снимци на друштвеним мрежама: напади возилом на демонстранте	

Садржај

[ПОДНОСИЛАЦ:](#)

[УПУЋЕНА:](#)

[ПРЕДМЕТ ИНИЦИЈАТИВЕ:](#)

[ОПИС ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА:](#)

[ОСНОВ ЗА ИНИЦИЈАТИВУ:](#)

[ЗАХТЕВ:](#)

[ДОКАЗИ:](#)

[НАПОМЕНЕ / ЗАКЉУЧАК](#)

[Анекс 1: ТАБЕЛА: Институције, надлежности, правни основ и тражене мере](#)

[!\[\]\(82ace3c1cdce20e5f8670b9f0a4207cd_img.jpg\) АНЕКС: Правни основи и прилози по групама](#)